

Even krijten 19

A. Treffers

OW & OC, RU Utrecht

Triljoen

In het redactioneel van het financiële blad SAFE lezen we [1]:

'Dat bij voortgaande ontwikkelingen de beide Duitslanden een economische unie zullen gaan vormen wordt door weinigen betwijfeld. Er ontstaat dan een markt van zo'n 80 miljoen consumenten met een gemiddeld Bruto Nationaal Produkt van 1,25 triljoen (negen nullen!) dollar, ofwel de helft van Japans BNP.'[2]

In het volgende nummer van SAFE kwam de correctie: *'In de december-editorial werd gesproken over 1,25 triljoen (negen nullen!). Dat moet natuurlijk 'achttien nullen zijn. Dank voor alle reacties.'*[3]

Formeel is de correctie juist; één *triljoen* heeft inderdaad achttien nullen, maar materieel klopt dit natuurlijk van geen kant, want grofweg 100 miljoen mensen (10^8) met een BNP van *triljoen* dollar (10^{18}) zou een BNP per hoofd van de bevolking van 10^{10} dollar betekenen, oftewel 10 miljard dollar per inwoner van een verenigd Duitsland! En dat is dus per hoofd globaal evenveel als het balanstotaal van de Robecogroep die het blad SAFE uitgeeft.

Naar de inhoud bezien kan die 1,25 dus noch betrekking hebben op *miljard* (negen nullen), dat is immers te weinig, noch op *triljoen* (achttien nullen) zoals we zojuist zagen. Bedoeld zal zijn ruim 1000 miljard, dus 1,25 biljoen dollar.

Alles even op een rijtje: miljoen (10^6), miljard (10^9), biljoen (10^{12}), biljard (10^{15}), triljoen (10^{18}), triljard (10^{21}), quadriljoen (10^{24}), ...

Ook de bankdeskundige van de NRC heeft moeite met triljoen. Hij schrijft over het witwassen van drugsgelden:

'Hoeveel van deze tegoeden, wereldwijd geschat op twee of drie triljoen (vijftien nullen), in Zwitserse kluisen liggen is onbekend, maar een schatting van 500 tot 600 miljard lijkt reëel.' [4]

Nu klopt het formeel én materieel niet. Inhoudelijk

bezien gaat het ook nu weer om de orde van grootte van 100 miljard, dus om 2 à 3 biljoen.

Hoe kan het dat men in beide gevallen geen juiste voorstelling van triljoen geeft?

En hoe komt het dat triljoen in beide gevallen naar biljoen verwijst?

Het antwoord is eenvoudigweg: omdat er twee systemen bestaan om grote aantallen te benoemen, namelijk het Europese systeem en het Amerikaanse systeem.

De Europese aanduidingen van -joen en -jard werden straks genoemd. De Amerikaanse systematiek is de volgende: na 'million' (zes nullen) volgt 'billion' (negen nullen), 'trillion' (twaalf nullen), enzovoorts.

Dus 'billion' heet bij ons miljard en 'trillion' biljoen.

Vandaar al die verwarring.

Slotopdracht:

Corrigeer de volgende tekst van de grote Van Dale. 'Quadriljoen': miljoen tot de vierde macht (het cijfer 1 met 24 nullen erachter).

(In de Verenigde Staten miljoen tot de vijfde macht).'[5]

Noten

- [1] Met dank aan Dr. Ir. A. Klinkenberg die mij SAFE toestuurde.
- [2] Nillissen, T.: *Editorial*, SAFE, december 1989, p. 8.
- [3] Zie SAFE, februari 1990, p. 9.
- [4] Offenbergh, W.: *Strijd tegen drugsgeld valt slecht bij Zwitsers*, NRC-Handelsblad, 16 februari 1990.
- [5] Van Dale, 11e druk (1984), p. 1120. Correctie: 'In de Verenigde Staten duizend tot de vijfde macht', want $(1000)^5 = 10^{15}$ is quadrillion.
- [6] Naschrift. In *Vrij Nederland* van 17 maart jl. vraagt Tamar zich af: 'Is één miljard tien of duizend miljoen? Toch eens navragen.'